

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายอุดมศักดิ์ นิตินนตรี ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๘/๒๕๕๒

เรื่องพิจารณาที่ ๒๓/๒๕๕๐

วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๒

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ความเห็น

ในขณะศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แทนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แล้ว ศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัยว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายตามคำร้องที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้หรือไม่ ในประเด็นนี้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยที่ ๒๑-๒๓/๒๕๕๑ วันที่ ๒๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑ ว่า กรณีบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามคำร้องที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า ขัดหรือแย้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีหลักการเช่นเดียวกับบทบัญญัติแห่งกฎหมายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

กรณีตามคำร้องปรากฏว่าบทบัญญัติมาตรา ๖ และมาตรา ๓๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มีหลักการเช่นเดียวกับบทบัญญัติมาตรา ๖ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงพิจารณาบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามคำร้องที่ผู้ร้องโต้แย้งว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

พิจารณาแล้ว รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖ เป็นบทบัญญัติรับรองความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้ และมาตรา ๓๕ เป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองสิทธิของบุคคลในกระบวนการยุติธรรม โดยในวรรคแรกบัญญัติว่า บุคคลไม่ต้องรับโทษทางอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติ เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้ ส่วนวรรคสองและวรรคสามไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นตามคำร้อง เห็นว่า รัฐธรรมนูญให้ความคุ้มครองสิทธิของบุคคลในกระบวนการยุติธรรมโดยบุคคลจะไม่ต้อง รับโทษทางอาญาหากกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะกระทำความผิดไม่ได้บัญญัติว่าการกระทำนั้น เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ หมายความว่า ขณะกระทำความผิดต้องมีกฎหมายบัญญัติว่าการกระทำนั้น เป็นความผิด หากไม่มีกฎหมายบัญญัติว่าการกระทำใดเป็นความผิดแล้ว การกระทำนั้นย่อมไม่ เป็นความผิด และกฎหมายที่บัญญัติความผิดเช่นว่านี้จะต้องมีผลบังคับใช้อยู่ในขณะมีการกระทำความผิด และกำหนดโทษไว้ด้วย ตามหลักนิติรัฐกฎหมายไม่อาจมีผลย้อนหลังไปถึงการกระทำที่เกิดขึ้น ก่อนมีการประกาศบังคับใช้กฎหมายโดยเฉพาะกฎหมายที่มีโทษทางอาญา คำว่า “โทษทางอาญา” มีความหมายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ ซึ่งรวมถึงโทษริบทรัพย์สินด้วย แต่โทษ “ริบทรัพย์สิน” ตามความหมายของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๘ (๕) นั้น ประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา ๓๕ บัญญัติให้ทรัพย์สินซึ่งศาลพิพากษาให้ริบให้ตกเป็นของแผ่นดิน แต่ถ้าหากไม่ใช่ โทษทางอาญา ก็อาจสามารถตรากฎหมายให้มีผลย้อนหลังได้ แต่ต้องระบุให้ชัดเจนว่ากฎหมายนั้น จะกำหนดให้มีผลย้อนหลังได้ถึงเมื่อเวลาใด แต่ต้องไม่เกินไปกว่าวันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ

พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มีเจตนารมณ์เพื่อให้การปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จำเป็น ต้องมีมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย ดังกล่าวขึ้นโดยเฉพาะ ซึ่งมาตรา ๒๒ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการ ตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินที่คณะกรรมการจะสั่งยึด หรืออายัดทรัพย์สินนั้น โดยให้ผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินมีหน้าที่ พิสูจน์ว่า

ทรัพย์สินที่ถูกตรวจสอบไม่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือได้รับโอนทรัพย์สินนั้น มาโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือเป็นทรัพย์สินที่ได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทาง กุศลสาธารณะ ถ้าไม่สามารถแสดงหลักฐานได้ ให้คณะกรรมการสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ จนกว่าจะมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี ซึ่งต้องไม่ช้ากว่าหนึ่งปีนับแต่วันยึดหรืออายัดหรือจนกว่าจะมี คำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องในคดีที่ต่องานั้น และว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยึดหรือ อายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราว โดยหากมีเหตุอันควรเชื่อว่าทรัพย์สินรายใดอาจมีการโอน ยักย้าย ซุกซ่อน หรือเป็นกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็นอย่างอื่นให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินรายนั้น ไว้ชั่วคราวจนกว่าจะมีการวินิจฉัยตามมาตรา ๑๖ (๓) ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิผู้ถูกตรวจสอบหรือผู้ซึ่งอ้างว่า เป็นเจ้าของทรัพย์สินที่จะยื่นคำร้องขอผ่อนผัน เพื่อขอรับทรัพย์สินนั้นไปใช้ประโยชน์โดยไม่มีประกัน หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันได้ และมาตรา ๒๒ วรรคห้า (๓) ได้ให้ความหมายของ คำว่าทรัพย์สิน ว่าให้หมายความรวมถึงทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ของผู้ต้องหาที่ได้รับ ขาย จำหน่าย โอน หรือยักย้ายไปเสียในระหว่างระยะเวลาสิบปีก่อนมีคำสั่งยึด หรืออายัดและภายหลังนั้นด้วย การตรวจสอบทรัพย์สินตามมาตรา ๒๒ จึงเป็นหนึ่งในมาตรการ ปราบปรามยาเสพติดที่กฎหมายให้อำนาจคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน สั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ที่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้ ส่วนมาตรา ๒๗ กำหนดให้พนักงานอัยการยื่น คำร้องเพื่อขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินที่คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินมีคำสั่งให้ยึดหรืออายัด ตามมาตรา ๒๒ ซึ่งทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งให้ริบดังกล่าว มาตรา ๓๑ บัญญัติให้ตกเป็นของกองทุน ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมิได้บัญญัติให้ตกเป็นของแผ่นดิน จึงเห็นว่า การริบทรัพย์สิน ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๗ ไม่ใช่โทษริบทรัพย์สินตามความหมายของประมวล กฎหมายอาญา เป็นการดำเนินการที่เป็นคนละส่วนกับการดำเนินการทางอาญาต่อบุคคล โดยมาตรการ ดังกล่าวนี้อจะเป็นมาตรการพิเศษที่มีลักษณะเฉพาะที่รัฐกำหนดให้ใช้การดำเนินการทางแพ่งต่อทรัพย์สิน ที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งนี้เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของสังคมหรือประโยชน์ สาธารณะ เพราะการริบทรัพย์สินเป็นการตัดโอกาสไม่ให้ผู้กระทำความผิดได้รับประโยชน์ในทรัพย์สิน ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์สำคัญของการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งนี้เนื่องจากผู้กระทำความผิด

และผู้ร่วมขบวนการจะได้รับประโยชน์จำนวนมากจากทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและทรัพย์สินที่รับนั้นไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดที่ถูกฟ้องคดีอาญา แต่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดครั้งก่อนซึ่งไม่ได้ถูกจับกุมมาก่อนก็ได้ มาตรการริบทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นความจำเป็นของรัฐที่ต้องป้องกันสังคมโดยรวมและการใช้มาตรการลงโทษโดยวิธีอื่น ๆ ไม่สามารถทำให้คดีเกี่ยวกับยาเสพติดลดลงหรือประสบความสำเร็จได้ โดยให้นำทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดมาได้นั้นเข้ากองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เพื่อใช้เป็นทุนในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติให้มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน แต่มีกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน กล่าวคือคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินมีอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกิดขึ้นในระหว่างระยะเวลาสิบปีก่อนมีคำสั่งยึดและอายัดเท่านั้น มาตรการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมิใช่โทษทางอาญา จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงเห็นว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๗ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖ และมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง

นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ